

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการเปิดบ่อนคาสิโนตามกฎหมายในความคิดเห็นของประชาชนเมืองพัทยา ในวิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การวิจัยเชิงปริมาณ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงปริมาณ

กระบวนการดำเนินการวิจัยจะประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 53,701 คน ตามสถิติวันที่ 31 พฤษภาคม 2545

2. กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง (sample size) จะคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ซึ่งได้กำหนดให้มีค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05

สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (sampling errors) ในการวิจัยครั้งนี้

กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่า ขนาดตัวอย่าง} = \frac{53,701}{1 + 53,701(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned} &= \frac{53,701}{1 + 53,701(0.0025)} \\ &= \frac{53,701}{134.255} \\ &= 399.99 \end{aligned}$$

ขนาดตัวอย่างที่จะใช้ในวิทยานิพนธ์นี้เท่ากับ 400 คน

2.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่างจะใช้เทคนิคการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (two stage sampling)

ดังนี้

2.2.1 การสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (proportional random sampling) คือ
ชั้นภูมิที่มีขนาดใหญ่กว่าก็จะมีจำนวนหน่วยตัวอย่างที่ถูกเลือกมากกว่าชั้นภูมิต่ำกว่า กล่าวคือ
สัดส่วนในแต่ละชั้นภูมิ คือสัดส่วนที่ปรากฏในประชากร ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตำบล	ประชากร	ตัวอย่าง
หนองปลาไหล	578	4
นาเกลือ	21,123	157
หนองปรือ	31,520	235
ห้วยใหญ่	479	4
รวม	53,701	400

2.2.2 การสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) จากระดับตำบลไปสู่หมู่บ้านและครัวเรือน

2.2.2.1 การสุ่มหมู่บ้าน

ลำดับที่	ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	หมู่บ้านตัวอย่าง
1	หนองปลาไหล	6,7,8	หมู่บ้านที่ 8
2	นาเกลือ	1,2,3,4,5,6,7	หมู่บ้านที่ 1
3	หนองปรือ	5,6,9,10,11,12,13	หมู่บ้านที่ 5
4	ห้วยใหญ่	4	หมู่บ้านที่ 4
	รวม	18	4

2.2.2.2 หลังจากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน โดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยกำหนดค่าความน่าจะเป็นที่แต่ละหมู่บ้านมีโอกาสถูกเลือกมาเท่ากัน โดยสุ่มเลือกเพียง 1 หมู่บ้าน ในแต่ละตำบล วิธีการสุ่มใช้วิธีจับสลาก ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ลำดับที่	ตำบล	หมู่บ้านที่	ตัวอย่าง
1	หนองปลาไหล	8	1
2	นาเกลือ	1	157
3	หนองปรือ	5	235
4	ห้วยใหญ่	4	4

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 6 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้ สถานภาพการสมรส ฯลฯ เป็นคำถามแบบปลายปิด จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการเปิดบ่อนคาสีในอุทยานแห่งชาติในเมืองพัทยา ลักษณะของคำถามเป็นทั้งข้อความเชิงบวกและลบ และใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของ Likert ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- คำถามเรื่องรายได้ของรัฐ 6 ข้อ ประกอบด้วย
 - ข้อความเชิงบวก 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4
 - ข้อความเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5, 6
- คำถามเรื่องรายได้ของประชาชน 4 ข้อ ประกอบด้วย
 - ข้อความเชิงบวก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 7, 10
 - ข้อความเชิงลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8, 9
- คำถามเรื่องรายได้ทางธุรกิจ 5 ข้อ ประกอบด้วย
 - ข้อความเชิงบวก 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11, 12, 15
 - ข้อความเชิงลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13, 14

คำถามเรื่องรายได้ของข้าราชการที่เกี่ยวข้อง 2 ข้อ

ข้อความเชิงบวก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17

ข้อความเชิงลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 16

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสังคมจากการเปิดบ่อนกาสิโน ถูกกฎหมายในเมืองพัทยา ลักษณะของคำถามเป็นทั้งข้อความเชิงบวกและลบ และใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของ Likert ที่แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

คำถามเรื่องผลกระทบทางศีลธรรม 7 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5, 7

ข้อความเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 6

คำถามเรื่องผลกระทบทางกฎหมาย 2 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 9

ข้อความเชิงลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8

คำถามเรื่องผลกระทบต่อข้าราชการที่เกี่ยวข้อง 3 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11, 12

ข้อความเชิงลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 10

คำถามเรื่องผลกระทบทางครอบครัว 2 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13

ข้อความเชิงลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 14

คำถามเรื่องผลกระทบทางอาชีพ 2 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15

ข้อความเชิงลบ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 16

คำถามเรื่องผลกระทบทางสังคมอื่น ๆ 4 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อความเชิงบวก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 18, 20

ข้อความเชิงลบ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17, 19

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรการเชิงนโยบายในการจัดการผลกระทบจากการเปิดบ่อนกาสิโนถูกกฎหมายในเมืองพัทยา 7 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเปิดบ่อนกาสิโนให้ถูกกฎหมาย 2 ข้อ

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ 2 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการนำไปทดสอบหาความตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ดังนี้

1. การหาความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาได้แก่ ความสอดคล้องและความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันจำนวน 40 คน นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบความเชื่อมั่นรวมโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้ (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum V_i}{V_t} \right)$$

เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อมั่น

k คือ จำนวนข้อ

V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ในการหาค่าความเชื่อมั่นตามสูตรนี้ จะต้องนำคะแนนแต่ละข้อมาหาความแปรปรวน และต้องหาความแปรปรวนของคะแนนที่รวมทุกข้อเข้าด้วยกัน

(กรณีทดสอบแล้วให้เขียนข้อความดังนี้)

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น (α) = .80

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานเพื่อขอ (บัญชีรายชื่อ / สอบถาม / สัมภาษณ์)

ประชากร / กลุ่มตัวอย่าง จากหน่วยงานที่ศึกษาวิจัย

4.2 ผู้วิจัยเดินทางไปยัง (หน่วยงานที่ศึกษาวิจัย) เพื่อพบกลุ่มประชากร / กลุ่มตัวอย่าง โดย (สัมภาษณ์ / แจกแบบสอบถาม) ให้กลุ่มตัวอย่างกรอก / ตอบ และผู้วิจัย (รอรับ / ให้ส่งกลับคืนภายหลัง)

4.3 ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของ (แบบสอบถาม / แบบสัมภาษณ์) ก่อนที่จะนำมาประมวลผล

4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน คัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์มาลงรหัสตัวเลข (code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน แล้วจึงนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติพรรณนาและ สถิติอนุมาน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจะใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)

5.2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปิดบ่อนคาสิโนถูกกฎหมายจะใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์วัดระดับ ความคิดเห็นในข้อความเชิงบวก (positive) แบ่งเป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
ไม่แน่ใจ หรือ มีผลปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

สำหรับเกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นในข้อความเชิงลบ (negative) แบ่งเป็น 5 ระดับ

คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1
เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
ไม่แน่ใจ หรือ มีผลปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5

จากนั้นจะทำการหาเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดระดับความคิดเห็น โดยมีคะแนนอันตรภาคชั้น (class interval) ดังนี้

$$\text{พิสัย (range)} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.80$$

ดังนั้นระดับความคิดเห็นจะเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลมาก = $4.24 - 5.00$

เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างมาก = $3.43 - 4.23$

ไม่แน่ใจ หรือ มีผลปานกลาง = $2.62 - 3.42$

ไม่เห็นด้วย หรือ มีผลค่อนข้างน้อย = $1.81 - 2.61$

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ มีผลน้อย = $1.00 - 1.80$

5.3 การทดสอบความแตกต่างระดับความคิดเห็น จะใช้ค่า t-test และ one way

ANOVA

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักวิจัยที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์สังคม โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์สังคมที่ต่างจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ การวิจัยเชิงคุณภาพคือ การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

วิทยานิพนธ์จะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสริมการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยมุ่งช่วงพรรณนาในรายละเอียด และอธิบายเหตุที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ ในการวิจัยดังกล่าวจะใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) คือ การสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบนั้นมีข้อมูลที่ดี ลึกซึ้ง กว้างขวางเป็นพิเศษ เหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย เรียกบุคคลประเภทนี้ว่า “ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ” มีดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรเมืองพัทยา
2. ตัวแทนตำรวจ
3. ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสาขาพัทยา

นอกจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแล้ว ผู้วิจัยยังใช้การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (focus interview) หรือเรียกว่า (focus group) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ ลักษณะที่สำคัญของการสัมภาษณ์แบบนี้จึงอยู่ที่ว่า ผู้วิจัยจะต้องรู้ beforehand ว่าต้องการข้อมูลอะไร ชนิดใด เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดนอกเรื่องหรือนอกเหนือจากจุดที่สนใจ ก็พยายามโยงเข้าหาประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ (สุรางค์ จันทวานิช, 2540, หน้า 77 – 79) กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์มีดังนี้

1. กลุ่มค้ำขาขราชย่อย
2. กลุ่มครูและอาจารย์
3. กลุ่มรับจ้าง
4. กลุ่มตำรวจ